

John-Börje Thelin, en skånsk lantbrukare i Gammelsvenskbyn.

Sedan några år har John-Börje Thelin, lantbrukare från Anderslöv i Skåne arrenderat och odlat spannmål på mark som tidigare legat obrukad på de förra kolchoserna; ”Koloz och Minchurinetz” i Zmejevka.

På min fråga till John-Börje varför han startat upp som lantbrukare i Gammelsvenskbyn svarar han att länge varit intresserad av att bli lantbrukare i Ukraina och odla på den berömda och bördiga sk ”Svarta jorden”.

Här följer hans berättelse:

Under 2008 och 2009 var jag med på några av Swedbanks anordnade studieresor till Ukraina där vi åkte med buss genom Ukraina och besökte flera olika företag. Vi var ett år i de södra delarna av landet och besökte bl a det svenska företaget Chumak men även Gammelsvenskbyn. Ett annat år var vi i Kiev där vi blev informerade om de lagar och tillstånd som krävs för att starta upp som företagare i landet. Vid båda resorna blev jag som lantbrukare oerhört imponerad av de enorma slätterna som man såg genom bussfönstret och som aldrig tycktes ta slut. Jag förstod då mer och mer varför Ukraina tidigare kallats; ”Europas kornbod”.

I april 2010 åkte jag själv till Ukraina och besökte då Chumak och där träffade jag för första gången Sven som senare blev min kontaktperson i Ukraina. Vi åkte till en by; Chablinka och hade ett möte med borgmästaren där om att arrendera mark i området men vi fick inga egentliga svar. Vi åkte senare till Gammelsvenskbyn där jag träffade några av de svensktalande gummorna bl a Elsa Kozenko och det var fascinerande att i en liten ukrainsk by kunna samtala med henne både på svenska och tyska. Vid detta besöket var vi också hos Valera Knutas som är ansvarig för den tyska lutheranska kyrkans jordbruk i Minchurinetz. Valera visade oss ledig mark på den förra kolchosen där det tidigare varit vinodlingar. Vid detta tillfället bestämde jag mej för att om jag skulle bli lantbrukare i Ukraina så skulle det vara just här i Gammelsvenskbyn.

På min fråga varför han valde just Gammelsvenskbyn svarar John-Börje att det känns extra spännande att vara i den byn där det bor svensktalande och att han känner en social gemenskap med dem. Han nämner också att det känns på något sätt riktigt att han odlar upp den marken som ända sedan kommunisttiden legat obrukad och att han då bidrager till folkets försörjning genom att han betalar arrendeavgifter till de många familjer som är delägare till marken.

Efter mitt beslut om att starta som lantbrukare i Ukraina gick allting ganska fort. Enligt den ukrainska författningen var jag tvungen att bege mej till länshuvudstaden Kherson för att registrera en sk ”Identification Code” och i med att detta blev gjort så hade jag grundat mitt ukrainska företag vilket jag gav namnet; ”Flintarp East.” Att det blev Flintarp hänger samman med att det är namnet på min gård i Anderslöv. Enligt den ukrainska lagen måste jag då också anställa en verkställande direktör för det nya bolaget och det blev juristen; ”Natasja Hatuntseva”. Det fanns flera kandidater till

posten men jag valde Natasja då hon tidigare arbetat som jurist främst med frågor inom lantbruket som arrenden m m.

Här har John-Börje taget en paus i höstvetesådden för att diskutera några frågor med Natasja Hatuntseva, direktör för hans ukrainska företag; "Flintarp East"

2011 var det första år då jag började odla i Ukraina och det skedde i samarbete med Valera Knutas som sådde ca 50 ha höstvetete åt mej. Sommaren 2012 transporterades mina maskiner från Sverige ner till Ukraina och samtidigt arrenderade jag ut marken i Skåne till en granne. Detta året var det första som jag själv odlade marken och jag sådde då ca 50 ha höstvetete. Efter hand har det blivit mer och mer och nu brukar jag ca 400 ha, med ungefär lika mycket mark uppdelat på de tre tidigare kolchoserna; "Minchurinetz" och "Kolož" i Zmejevka samt hos den förra kolchosen; "Vinograd" i Novo Berislav. Huvudparten av marken odlas med höstvetete men detta året har jag även sått en del höstkorn. Jag odlar enligt metoden; "no tillage" vilket innebär att man inte brukar marken innan sådd utan sår direkt i den obearbetade jorden med en speciell såmaskin. Denna nya metod har väckt mycket stor förvåning bland ukrainarna som inte sett något sådant tidigare.

John-Börje inspekterar höstkornet. Att bilden är dimmig beror på att dimma och duggregn är det normala vädret i Ukraina under senhösten

Den mark som jag arrenderar idag disponeras av jordinnehavare som tidigare var anställda på kolchoserna och har i genomsnitt tre, fem ha/familj. Den staliga byråkratin i Ukraina är väldigt omfattande och alla arrendekontrakt måste passera tre olika instanser av statliga myndigheter innan de är klara och man är rättmätig arrendator. För att denna omständiga procedur med kontraktsteckningen skall gå snabbare har jag anställt ytterligare en person; "Svetlana Kozak". Svetlana som har god lokalkännedom har sitt kontor på borgmästarekontoret i Zmejevka och finns så att säga på plats för att kunna påskynda kontraktshanteringen och dessutom ha kontroll på ev ledig mark i de forna kolchoserna.

Svetlana Kozak som i huvudsak arbetar med med arrendekontrakten. Svetlana är hustru till Alexander Kozak som syns på den sista bilden

John-Börje berättar vidare att han under det senaste året köpt ett hus i Zmejevka i den byn som tidigare benämndes; "Schlangendorf". Huset ligger på Bulatagatan som leder parallellt med Dnjeprfloden och från tomten har man en otrolig vacker utsikt över Dnjepr.

John-Börjes hus på Bulatagatan i Schlangendorf

Eftersom John-Börje etablerat sej i ett område där det tidigare varit mycket stora vinodlingar har han fått flera propåer från myndigheterna i regioncentrat i Berislav om att på nytt börja göra marken i ordning och odla denna kultur. Enligt John-Börje lär han dock vänta med detta då det är alltför osäkert med avsättningen av druvorna och det tar dessutom flera år innan en vinodling ger tillräcklig skörd att täcka kostnaderna.

På min fråga om hur John-Börje ser på framtiden svarar han att han hoppas kunna öka sin areal ytterligare och hans mål är att bruka ca 500 ha. Han säger också att han dessutom har tankar på att börja odla fler grödor som; majs, soja eller solrosor och därför planerar han att ta ner ytterligare en omgång med maskiner från Sverige. Han har också visioner om att i framtiden kunna samla in halmen, pressa den och tillverka halmpellets som kan användas för uppvärmning av husen i byn. Idag använder man kol och det är tyvärr numera på grund av kriget i östra Ukraina ett mycket dyrt energislag.

Möte på borgmästarekontoret i Zmejevka. På bilden borgmästaren Alexander Kozak, John-Börje, Nils-Erik Berntsson, medhjälpare till J-B från Sverige och Natasja Hatuntseva. Möten med olika myndighetspersoner tar en hel del av John-Börjes tid i anspråk

När jag frågar John-Börje om han ser några svårigheter med att verka som lantbrukare i Ukraina svarar han nej. Visst kan det finnas stora olikheter men han upplever det inte som några problem. Språket skulle kunna vara ett problem säger han då han inte pratar ryska eller ukrainska ännu men det har hittills fungerat bra med teckenspråket och en blandning av svenska, tyska och engelska.

Som avslutning säger John-Börje att han trivs mycket bra i Gammelsvenskbyn och med folket där. Han har dessutom varit med på flera samlingar då det varit svenska gäster i byn och det tycker han känns mycket bra. I framtiden hoppas John-Börje att han skall kunna lära sej språken och lättare kommunicera med folket och på så vis

komma ännu mer in i bygemenskapen, både såväl bland de svensktalande men även med de övriga ukrainarna.

Vi önskar John-Börje all lycka och framgång inför framtiden.

Sven Bjerlestam